

بررسی رویکرد نهج البلاغه به اخلاق اجتماعی

www.ketab.ir

نویسنده:

جلال مرادی پور

سرشناسه: مرادی پور، جلال
 عنوان و نام پدیدآور: بررسی رویکرد نهج البلاغه به اخلاق اجتماعی.
 مشخصات نشر: قم: عصر جوان، ۱۴۰۰.
 مشخصات ظاهری: ۲۰۸ ص.
 شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۲۵۳-۲۳۹-۰
 یادداشت: کتابنامه.
 موضوع: علی بن ابی طالب (ع)، امام اول، ۲۳ قبل از هجرت - ۴۰ ق. نهج البلاغه -- نقد و تفسیر
 موضوع: علی بن ابی طالب (ع)، امام اول، ۲۳ قبل از هجرت - ۴۰ ق. نهج البلاغه -- تربیت اخلاقی
 موضوع: تربیت اخلاقی -- جنبه‌های مذهبی -- اسلام
 موضوع: خانواده ها -- جنبه‌های مذهبی -- اسلام
 موضوع: اسلام و اخلاق
 رده بندی کنگره: BP/۰۵/۳۸/ج ۱۳۹۰۵۳
 رده بندی دیویی: ۲۹۷/۹۵۱۵
 شماره کتابشناسی ملی: ۲۷۰۰۱۹۸

شناسنامه

عنوان: بررسی رویکرد نهج البلاغه به اخلاق اجتماعی
 نویسنده: جلال مرادی پور
 ناشر: انتشارات عصر جوان
 نوبت چاپ: اول
 تاریخ چاپ: ۱۴۰۰
 تیراژ: ۵۰۰
 صفحه آرا: استودیو جوانه
 شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۲۵۳-۲۳۹-۰
 قیمت: ۷۰۰۰۰ تومان

مرکز بخش:

[قم، پاساژ قدس، طبقه آخر، پلاک ۱۶۷]
 [تلفن: ۰۳۷۷۲۳۰۰۳۷ - ۰۲۵ همراه: ۰۹۱۲۵۵۲۸۴۸۰]

فهرست

۱۵	چکیده
۱۶	مقدمه
۱۷	بیان مسأله تحقیق
۱۸	ضرورت تحقیق
۱۹	اهداف تحقیق
۱۹	پرسش های تحقیق
۲۰	فرضیه ها
۲۰	پیشینه تحقیق
۲۴	محدوده تحقیق
۲۴	روش تحقیق
۲۵	بخش اول: کلیات
۲۵	فصل اول: واژه شناسی
۲۵	۱- اخلاق
۲۵	۱-۱. معنای لغوی اخلاق
۲۷	۱-۲. تعریف اصطلاحی اخلاق
۳۱	۱-۳. تفاوت اخلاق با تربیت
۳۲	۱-۴. تفاوت اخلاق با حقوق
۳۴	۱-۵. تفاوت اخلاق با آداب
۳۷	۲. اجتماع

۳۸	۲-۲. معنای اصطلاحی جمع، جامعه و اجتماع
۴۰	۳. اخلاق اجتماعی
۴۵	فصل دوم: مفاهیم و تعاریف
۴۵	گفتار اول: خانواده
۴۵	مباحث کلی
۴۵	۱. نیازهای انسان
۴۵	۱-۱. گستردگی و تنوع نیازهای انسان
۴۶	۱-۲. بهترین محیط تأمین نیازهای انسان
۴۶	۲. خانواده
۴۶	۲-۱. تعریف خانواده
۴۸	۲-۲. وظایف و کارکردهای خانواده
۴۹	۲-۳. نقش و جایگاه خانواده
۵۰	۲-۴. خانواده در اسلام
۵۳	۲-۵. اهداف تشکیل خانواده
۵۵	۱-۵-۲. تأمین نیازهای جنسی
۵۶	۲.۵.۱ تولید نسل
۵۷	۲.۵.۲ طهارت نسل
۵۷	۳.۵.۲ ایجاد دوستی خالص
۵۸	۴-۵-۲ یافتن سکون و آرامش
۵۹	۶-۲ روابط اعضای خانواده با یکدیگر
۵۹	۱-۶-۲ روابط همسران
۶۰	۲-۶-۲ روابط فرزندان با والدین
۶۱	۲.۶.۳ روابط والدین با فرزندان
۶۳	گفتار دوم: تعلیم و تربیت

بررسی رویکرد نهج البلاغه به اخلاق اجتماعی | ۹

مقدمه.....	۶۳
۱. مفهوم آموزش و پرورش.....	۶۶
۱-۱. معنای لغوی آموزش و پرورش.....	۶۶
۱-۲. تعلیم و تربیت در اصطلاح.....	۶۷
۱-۳. تقدم تربیت بر تعلیم.....	۶۹
۱-۴. اصول تعلیم و تربیت.....	۷۱
۱-۴-۱. اصول تعلیم و تربیت از نگاه کرشن اشتاینر.....	۷۱
۱-۴-۲. اهداف تربیت.....	۷۳
اهداف اجتماعی تربیت.....	۷۴
گفتار سوم: اقتصاد.....	۷۵
مقدمه.....	۷۵
۱. مفهوم اقتصاد.....	۷۶
۱.۱. معنای لغوی اقتصاد.....	۷۶
۱.۲. تعریف اصطلاحی اقتصاد.....	۷۷
۲. اهمیت و سیر تاریخی تولید.....	۷۸
۳. سلامت جامعه وابسته به توزیع عادلانه و مصرف صحیح.....	۸۰
۴. رابطه اخلاق با اقتصاد.....	۸۱
۵. ارکان اقتصاد.....	۸۳
گفتار چهارم: سیاست.....	۸۵
۱. مفهوم سیاست.....	۸۵
۱-۱. سیاست در لغت.....	۸۵
۱-۲. معنای اصطلاحی سیاست.....	۸۶
۱-۳. معنای سیاست در روایات.....	۹۰
۲. حکومت و دولت.....	۹۰

۹۰	۱-۲. ضرورت حکومت
۹۲	۲-۲ نقش مردم در سیاست و حکومت
۹۳	۳. رابطه سیاست با دین
۹۵	۴. رابطه اخلاق با سیاست
۹۹	بخش دوم: نهج البلاغه و اخلاق اجتماعی
۹۹	فصل اول: اخلاق خانواده در نهج البلاغه
۹۹	۱. ازدواج
۹۹	۱-۱ ازدواج و ضرورت داشتن همسر
۱۰۳	۲. وظایف مرد در مقابل همسر
۱۰۳	۱-۲. وادار کردن به حجاب
۱۰۷	۲-۲. حفظ جایگاه زن
۱۰۸	۴. ۲. توسعه بر خانواده
۱۰۹	۳. حقوق متقابل والدین و فرزندان
۱۰۹	۱-۳. حقوق والدین بر فرزندان
۱۱۳	۲-۳. حقوق فرزندان بر والدین
۱۱۴	الف: نام گذاری نیکو
۱۱۴	ب: تربیت صحیح
۱۱۶	ج: تعلیم قرآن
۱۱۷	۴. صله رحم
۱۲۰	فصل دوم: تعلیم و تربیت در نهج البلاغه
۱۲۰	۱. عهده داران تعلیم و تربیت
۱۲۰	۱-۱ نقش والدین در تعلیم و تربیت
۱۲۲	۲-۱. نقش دولت

۲. اصول تعلیم و تربیت در نهج البلاغه	۱۲۳
۲-۱. اصل هدفداری جهان و انسان	۱۲۳
الف- هدفداری جهان	۱۲۳
ب- هدفداری حیات انسان	۱۲۷
الف- دیدگاه قرآن و نهج البلاغه پیرامون جسم و روح	۱۳۰
ب- ارتباط جسم و روح	۱۳۲
ج- تأثیر متقابل	۱۳۲
۲-۳. اصل تأکید بر تربیت دوره کودکی	۱۳۵
۲-۴. اصل اعتدال	۱۳۷
۲-۵. اصل آزادی، اختیار و مسؤول بودن انسان	۱۳۸
مفهوم آزادی	۱۳۹
اقسام آزادی	۱۳۹
دلایل آزادی انسان	۱۴۰
۱- دلیل نقلی	۱۴۰
۲- دلیل عقلی	۱۴۱
۳- فطرت انسان به آزاد، مختار و مسؤول بودن انسان، حکم می‌کند.	۱۴۲
۲-۶. اصل توجه به تفاوت‌های فردی	۱۴۲
دیدگاه تربیتی قرآن در مورد تفاوت‌ها	۱۴۶
۳. اهداف اجتماعی تعلیم و تربیت	۱۴۸
۳-۱. معاشرت نیکو با همگان	۱۴۸
۳-۲. گره‌گشایی و خدمت	۱۴۹
۳-۳. رعایت انصاف و ظلم نکردن به دیگران	۱۵۱
۳-۴. پیدا کردن روحیه انتقاد پذیری	۱۵۲
نکته‌ها و پیام‌ها	۱۵۲

فصل سوم: اخلاق اقتصادی در نهج البلاغه	۱۵۵
۱. پایه‌های اقتصاد	۱۵۵
۱-۱. تولید (بهره ور ساختن مال)	۱۵۵
۱-۱-۱. سفارش به تولید	۱۵۵
۱-۱-۲. انگیزه‌های تولید	۱۵۷
۱-۱-۳. راه‌های تولید	۱۵۸
۱-۱-۳-۱. کشاورزی	۱۵۸
جایگاه ممتاز کشاورزی و کشاورزان	۱۵۹
استفاده از منابع کشاورزی	۱۶۰
عملکرد حکومت در برابر کشاورزان	۱۶۰
۱-۱-۳-۲. کارگری	۱۶۱
۱-۱-۳-۳. تجارت و صنعت	۱۶۳
اهمیت پرداختن به تجارت	۱۶۳
ضرورت فراگیری احکام تجارت و داد و ستد	۱۶۴
۱-۲. توزیع	۱۶۵
۱-۲-۱. عهده داران توزیع	۱۶۵
الف: دولت	۱۶۵
ب: ثروت‌مندان	۱۶۶
۱-۱-۲. هدف توزیع	۱۶۸
۱-۳. مصرف (بهره برداری)	۱۶۹
الف: مصرف بخیلانه	۱۷۰
ب: مصرف مسرفانه	۱۷۱
ج: مصرف معتدلانه	۱۷۲
۲. تاثیر مسائل اقتصادی بر اخلاق از منظر آیات و روایات	۱۷۴

چکیده

انسان بالضرورة موجودی اجتماعی است و در این راستا به دنبال برنامه ای است تا بتواند به بهترین نحو در اجتماع ظاهر شده و زندگی کند. این برنامه را باید در منابع دینی جستجو کرد؛ چرا که زندگی صحیح بر پایه دین شکل می گیرد. یکی از منابع و میراث های گران بها برای یافتن راهکارهای صحیح زندگی در اجتماع، کتاب شریف نهج البلاغه است.

نهج البلاغه دریایی است بی پایان، که موضوعات مختلف در آن بیان شده است. مولای متقیان علی علیه السلام بیانات فراوانی نیز پیرامون مسائل اخلاقی و بویژه اخلاق در اجتماع دارند. در این پایان نامه برآن شدیم تا گوشه هایی از دستورات حضرت را در این باره مورد بررسی قرار دهیم.

برای رسیدن به این منظور به تناسب بحث، در فصل اول از بخش اول مفاهیم اخلاق، اجتماع و اخلاق اجتماعی مورد بررسی قرار می گیرد و تفاوت اخلاق با واژه های تربیت، آداب و حقوق نیز بیان می شود. پس از آنکه مؤلفه های اخلاق اجتماعی روشن شد، در فصل دوم از این بخش اهم آنها در چهار موضوع خانواده، تعلیم و تربیت، اقتصاد و سیاست مورد بررسی قرار می گیرد و نظرات دانشمندان در این باره بیان می شود. در بخش دوم به سراغ نهج البلاغه می رویم و بیانات حضرت را پیرامون موضوعات ذکر شده، در حد امکان می آوریم. در مجموع روشن می گردد که در نهج البلاغه شریف تا چه اندازه به اخلاق اجتماعی اهمیت داده شده است و آن حضرت تا چه اندازه به این مهم پرداخته است.

کلیدواژه: نهج البلاغه - اخلاق اجتماعی.